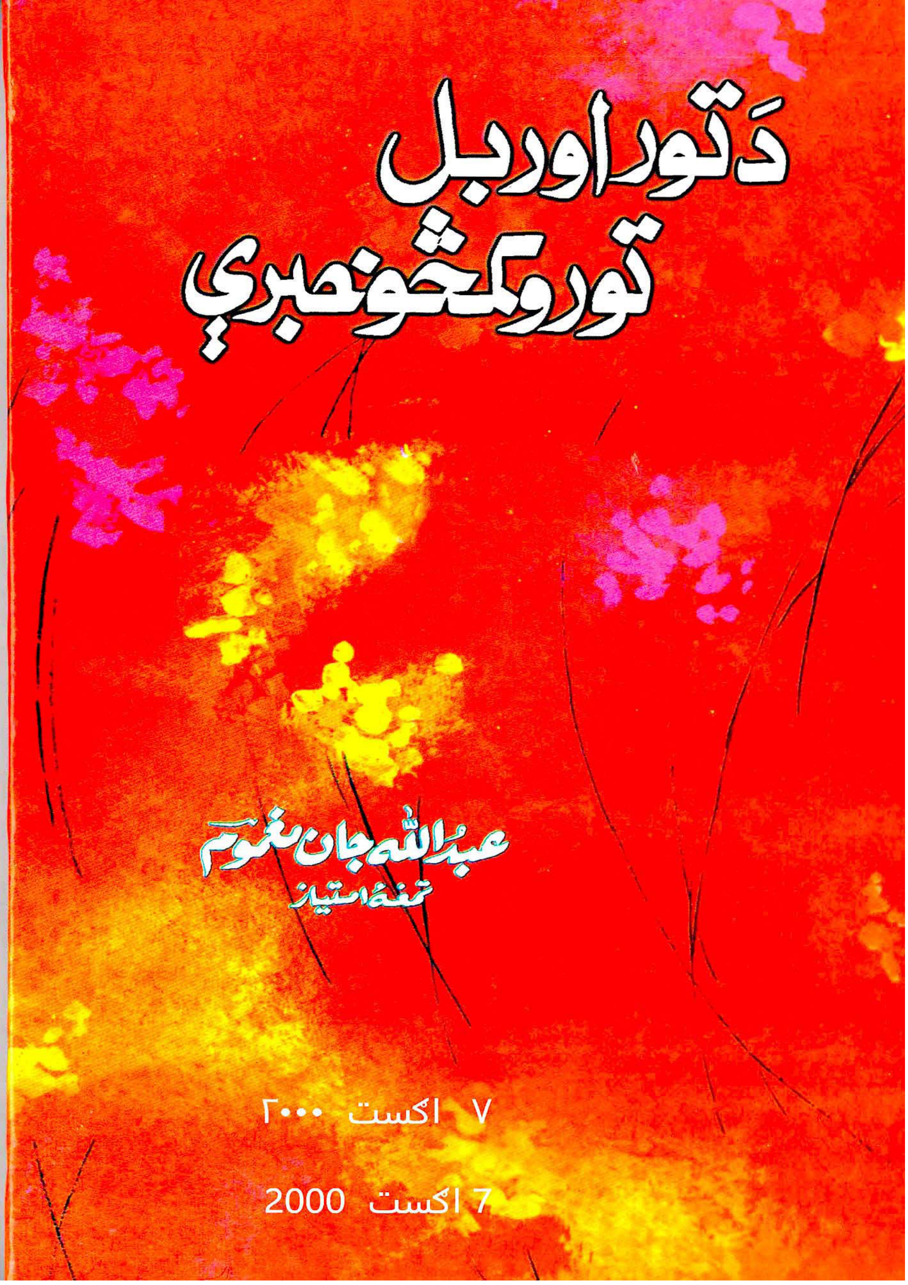

Ketabton.com

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعرۍ مې ستا وښکي کوږ نۀ کړه
زما په څو له شاعرۍ کښې تا فرحت رو نۀ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نۀ دي
تۀ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نۀ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه
زۀ چې څۀ اوم هغه وم اداکار نۀ وم
زۀ اعتراف کوم چې تۀ د وخت یو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړۀ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په موړو د نظریو په شا څو یونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو دا سې ذرې ذرې کړم
د زړۀ چیپې وړاندې په مخه کړې ستا کارچې ګران وُ
په زړۀ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څۀ آسان څو نۀ وُ
زۀ درنه ورسته شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړۀ
تۀ چې فنکار وې سمه ستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ ر اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکمڅوځیږي

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

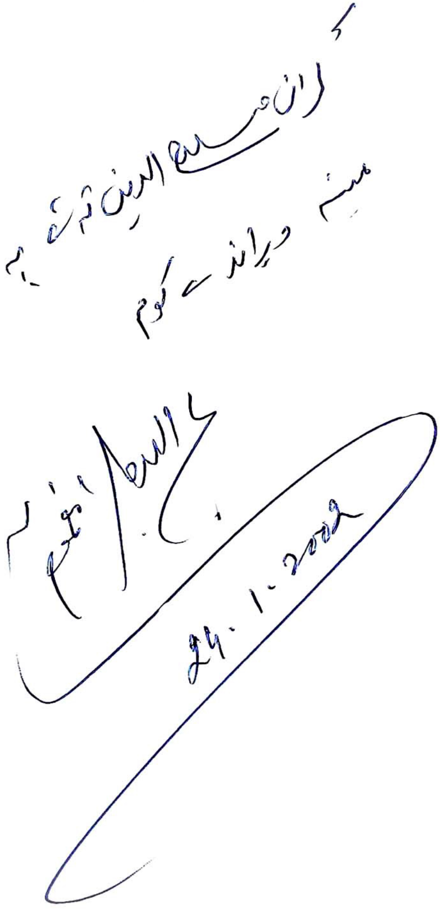

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تېرَو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمگړو نیمه خواوُ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اوُ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داؤدزی	۱۱
د رومانې شاعر (د لوپښتو خبرې)	صابرشاه صابر	۲۲
د تور او ریل توره وکمتو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو سته غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کوم		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
ستکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تیروم		۴۶
ته چې زلفې دا خورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا د نیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمځې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره تو ئېدلې بې اختياره څڅېدلې ۵۲

تنهايي مې دي مذكرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ كښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسكا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

كله كله راته اوګوري مُسكي شي ۵۷

دَ زړهٔ تسكين په مېخانو كښې نهٔ وُ ۵۹

كله كله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله كښې اه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګينو كښې روسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مينې دې اسانې راته ګرانې كړې ۶۸

رقيب چې ماله نن پېغور راكوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره ۷۰

اوښكه خوند دې نوي ژوند دې دې اوبو كښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلبلې خيس چې ۷۲

راځې ما بنام ډېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تيارې راته فنا ښكاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تو خو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلی د ژړېږي څه مُسکی خونه دي ۷۶

د نیي اوښکې مې ځلیږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکی نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینې ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

مکوځ ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

داخو څه غم نه دے چې تېرې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغله غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د پېرې پریشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه	۱۰۳
که هر څو دې غم دَ حد نه په وتېږ شي	۱۰۴
ستا د اوربل دا پر پشانۍ مزه که	۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته	۱۰۶
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم	۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څهٔ ورا نه غوندې ښکاري	۱۱۰
ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخه	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې	۱۱۲
دا څو غلط دي چې خندا نهٔ شم	۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شين خالۍ مې قسم	۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دا نه تپوس مهٔ کوئ	۱۱۸
څوک ورته سور څوک ورته شين وائي	۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي را څه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاورې شي ايرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه	۱۲۴
تعبير	۱۲۶
وادهٔ	۱۲۷
ډمه	۱۲۹
دَ ختټکو زمکې ته خطاب	۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

~ د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مفهوم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خيال داسې ونغوړېدے چې دغه هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې د پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نه شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مفهوم ئې د پېغلې په وجود کښې بيا مومي - دغه غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) نو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټول او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي - نو سره د دې ټولو خصوصياتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځواني په مخه اخستې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مېن د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ عیث روخوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو دومره عام کړو چې د فطرت پېه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندوته هم تېر شو او د اوهامو په خېړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ـه

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل ـه
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د ننني دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم د دې الهامي شعر تشریح په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند د پښتونې آئینه ده) مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پېغله د لرې نه ليدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغه په خيال
د انساني هوسونو رسائي ورته هم د امکان نه لرې - هم دغه
وجه ده چې مغموم پېغله يوه مجسمه ښکلا، يوه مسته نغمه ګڼي
چې تل تر تله د هر قيد و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره
سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغه په
تحت الشعور کښې داسې په غوزونو ده چې څه وينې نو پېغله
ورته ښکارېږي - د هغه په وړاندې د پېغلتوب خيال داسې سور
دے چې د هغه هر فنکارانه تخليق هم د پېغلې د خيال نه
زېږېږي او ځکه د هغه غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د
پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه خېز وجود
د رنګو او رڼا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه يې اکثر "د ګلې" په
نامه مخاطب کوي يو مخصوص شخصيت نه شي کېدے - دا د ښکلا
د هغه د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار
او هر د حسن او ښايست طلبګار ئې لټون کړے دے - په
رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې ياده کړې ده - او دغه
"لټون" او دغه "ياد" په رنګ رنګ نظريې قسما قسم فلسفې او
بې سياله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر
ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنيادمو
ايسکې يو مرکزي خيال پاتې شوے دے - او هم دغه يو "مرکزي خيال"
د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دليل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي واردا تو په پیکرو تو
کښې لټوله او مغموم ئې هم ددې دُنیا په پېغلو کښې لټوي.
دهغه د زړهٔ مراد دغه د نوې زمانې پېغلو پټ کړے دے هم د
هغوئ نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه پېغلو کښې
هغه پېغله کومه یوه ده چې دَ مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې دَ پېغلتوب لټون چې نهٔ ئې
مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کیږي دَ مغموم
دَ ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته دَ "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ژ نقوته یو ځائے کیږي.
سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو وربانده پوهیږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لارې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې دهغه په خپلو الفاظو کښې دهغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ. مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې " زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غورق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه دا محسوسوم چې زما ليلئ زما په وړاندې ولاړه ده او زړه ټکيږم د هغې سره خبرې کوم - او څه وخت چې د ليکلو نه اوزګار شم نو په هغه وخت دا سې تسکين محسوسوم لکه چې ما يو ډېر لوئے کار کړے وي او ددې نه پس ليکلي شعرونه بيا بيا لولم او دا بيا بيا لوستل زما زړه ته هر يو وار يو نوے تسکين ورکوي ."

دا څنګه چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د ليکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنيا او ما فيها نه نا خبره وي - او هغه ليلئ څوک ده چې د شعر د ليکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړه کښې يو دا سې درد دے چې د دې درد د پېدا کونکي نه زه نه يم خبر - زه نه يم پوے چې زه په چا مئين يم - زه نه يم پوے چې هغه څوک ده چې د چا ياد زما احساسات او زما زړه هر وخت نا قلاره ساتي - زما د خيال مرکز دا "پېغله" زما په زړه کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نه ده ليدلې، ولې بيا هم د هغې تصور او د هغې ياد ما په ويلو مجبوره وي - ما ته د ليکلو بلنه دا کوي -

د مغموم د خيالو و پېنا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغه د شاعرۍ "زړه پېغله" هم هغه د چا ژلمي شاعر "د خيال د ليلئ" چې هغه يې حسن کمل کښې يو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خيال ليلئ د خيالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر ته په طنز په لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

٭ شاعره ماته په ته څه دا رسي
زه د عنقا په اشیانو کېنې اوسم

څو د مغموم "پېغله" هم د مغموم څو اوو شاپېغلو کېنې اوسي او لټون یې هم په دغه څو اوو شاپېغلو کېنې کوي - او د مونږ او قوي امید یې نوي ځکه څو وایي ٭

٭ څو به خندا به په مغموم یا ندې حرام کړي
یوه پېغله به په پېدا شي چیګو کېنې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کېنې چې د ارمنګي نومېږي - او د خلیلو په ټپه کېنې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کېنې پېدا شوے دے - نن صبا یې څه کم و زیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ماته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وېم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه څوېږ وینم نو سندرې یې وایم د لته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېنې د مغموم په فن کېنې څه کمزورۍ وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئيل مې داچې کهٔ دَ مغموم صيب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نهٔ وُ - اوچاچې دهغهٔ کلي ليدلے وي دهغهٔ دکورنۍ دسختو مذهبي پابندونه آگاه وي نوهغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې دمغموم دماشوموالي په ماحول کښې هېڅ دشاعرۍ گنجائش نهٔ وُ خو سره ددې هم دمغموم طبيعت دهلکوالي نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې دهغهٔ څهٔ لوبې او غزلې مې واورېدې نو دهغې ورځې نه سو دخيال او فکر ملگرتيا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړهٔ ته دومره راجوخت دے چې زهٔ ئې دخپل ځان نه بېل شخصيت نهٔ شم محسوسولے - اوس چې هم دَ هغهٔ په حقله څهٔ ليکم نو لکه چې دَ ځان ستايئنه کوم - ځان خلق دهرچانه ښهٔ پېژني او زهٔ مغموم دَ هرچانه ښهٔ پېژنم -

زهٔ چې مغموم باندې څهٔ ليکم يا دَ هغهٔ کلام لولم نو دهغهٔ خنده رويه څهره راته وړاندې ولاړه وي کهٔ هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نهٔ شم هېرولے نو دَ هغهٔ متعلق غېرجانبداره رائې هم نهٔ شم څرگندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنگه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدايګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې دکلي وال ژوند عکس څرگند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوڅې په څنډه او یا بیا د کلي د کورونو د دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ه

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره

ستا د کوڅې سره تېرېږم مه زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ه

هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

دَ پېغلې تصور لکه چې مخکښې او وېلے شو ل د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هېڅ د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوسونه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او مثالي هوس لري - وائي چې ه

ماخو یو ګل د پسرلي کړې ربه ه

چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

دَ خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلها هم اووېنې نو وائي چې

؎ ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم

زړه دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

د پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب د خپلو لو هسه هم نه لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل څانګه ښکاري - ګل د ګل په څانګه کښې ښه ښکاري - که شوکوې ئې يا بوئيوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پيدا ده - او يو معمولي ګل هم د Wordswarth غوندې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده څه بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نه شي کولے - مغموم د پېغلو په ليدو هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې Wordswarth د ګل په ليدو محسوسولو ځکه خو وائي چې:

؎ دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو

زړه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

يواځې د پېغلو په ليدو مغموم دا کيفيت نه محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدر له واورې نو هم ئې فکر يو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي ؎

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

را پيدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروو قطارونه اووینې د ګمان ئې راشي چې کنې پېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوه شي چې دا خو پېغلې نه دي بدګې سروې ولاړې دي نو اوواي چې د دې سروو د چا پېغلې ښائست او پېغلتوب ته پام شوی وي، نو ځکه خو پېغلې ښکارېږي ـ

ستا ښائست او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جینۍ شي

حقه خو داده چې هم پېغله د مغموم کائنات دی - ځکه خو ورته په پېغله کښې کائنات او په کائنات کښې پېغله ښکاري - وائي ـ

ـ هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(یا) پوه یم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو نتګۍ نه شي

پېغلو کښې د مغموم د خیال پېغله او سبزې چې دېرو ورېسې خپلې ځوانۍ خاورې کړي دي، نو ځکه خو وائي ـ

ـ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

(یا) چې رنګینۍ ته ولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې بوږې کړې

مغموم سره دا خیالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر یکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پیکې .دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خیال اخلي وائې چې ؎

؎

چې ئې ستا په تصور کښې کلې پیکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

دَ لوی پښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناچېل اندازِ منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره ووېلې شو نه څه او ليکلې شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وېلې شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

دَ مغموم صاحب دَ ژوند ګړی ګړی، لمحه لمحه ددغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاند و همڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځوانۍ دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي ئې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دۀ په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره ځار کړي دي هغه دَ ژوند ټولې مندې ټول زيارونه دَ پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څۀ دَ يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نۀ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو درې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څۀ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ایله اوس ئې د شاعرۍ پو مېنے کتاب (د توره اوربل تورو کمڅو خېرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره ویاړم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو درپسې غېږه به ئې نۀ وه لېدلې -

د عبد الله جان مغموم د شاعرۍ په حقله مونږ مجموعي رایې دا ورکو شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دۀ په شان شاعري دۀ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، خو پکار خو دا ده چې دۀ نه پس دۀ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ئې پېل کړې دې ولې یو خو دغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د نېلې شاعرۍ په تشهیر نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړې دې نو کۀ د سینۀ غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندہ شي، دغه صفت دۀ د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما ددې خبرې نه دې ګوره هوګز دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګني عبد الله جان مغموم تر ټولو لوے، پوخ او زورور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شمله يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوند او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "کله" يا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوے سوب دا ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شېرينو پا پېغله پښه مسته وه ځنو خلقو په ده د ګمراه شاعر پېښلونه او الزامونه ولګول. وې به يې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېر و شليدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو. ده به وې زه د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي. پښه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو پښه او ډېرې پېهې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېد وشکې شاعري ده دَهغې نه اوس هم او راتلونکیو ختونوکښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښاښت سندرې وئیلي دي دَ گلاب گلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولي دي - او مینه به خلق په هردور کښې کوي، دَ مینې مزې دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترې ترې شي بچې کښې مینه - نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني ددنیا بازار ولاړ دَمحبت په رده دي دَدې بازار رنگ ونور هل چل او دَژوند هاند وهڅې به خپل ځائے څو ددغه ردې اهمیت - حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصدهٔ شعرونه دَ عشق دَګړګړې نه "تاوُ" دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړې دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمن سلیم او اکرام الله گران -

دَ تور اوربل توروکمڅو څبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو څبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو څبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو ډېرو هې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په بېدارو سترګو وليلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے. د هغه نظريه مينه ده. د هغه مذهب محبت دے. د هغه کلے ټول جهان دے. د هغه کور د تصوراتي او دودي د پوالونو د قيد و بند نه مبرا دے زه دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري.

مغموم صاحب مينه خوروي د مينې وښکر دے، د مينې شاعر دے، مينه د هغه ژوند دے، بې مينې ژوند هډو په ژوند نه بولي. هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا خرکښې يې هم ښکلي خوښېږي او روس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه يې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې ايروي ځنې نقطه چين به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے پوفکر او دريدنې ته «ګمراهي» وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم.

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم.

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ککړ شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلې شي - ټول زور پکښې په مقصد راوړلې شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن فوځونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د تکې تکې نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوې کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته وېم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم مثلے شوې ده) وائي "پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس یې په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهي ډېرې کړمې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم د غه عادت او سوچ د هغه شل فيصده شاعري د فن د تلې نه غورزولې ده که چرې مغموم صاحب د يو " شيفت " په ځاے په بيلو بيلو وختونو کښې شعرونه ليکلي بيابيا ئې کتلي بدي بدې کوټې ئې پکښې وهلے نو بيا خو به دا خبره هم و مبالغه نه وه چې د هغه د شعر سيال به د پښتو د جديد و شاعرانو په سل کښې هم و په نظر نه راتلو ځو د بد قسمتۍ نه څه د هغه اصولو او څه نارا مې او نا اوز کارۍ هغه دد غه " ښکلي " نه بې برخې کړې دے!

د عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي د غه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي را تاؤ کړي په " لوپټو "، پېغله ، لالې او کلي " باندې او دروي ، او هم د غو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګينې سوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خيالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې که په ژوند کښې څه دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي ، لوپټه د حيا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زه د لته د "موتي له خرواره" د هغه هغه شعرونه نه څلو لوستونکيو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت ، حېثيت ، ښائست او مقام او احترام په حقله ويلي دي -

ے ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

ے تصور د لوپټې چې راله راشي د شفق رنګينۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ے چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوېټې جوړې کړې
لوېټو يا ندې چې پېغلو سپين پړونې راپه سر کړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوېټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوؤ چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډيره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما او نه کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغه دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوېټه" يم کښنو کړم دَ نوره خط و خال جائزه يې تاسو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده د غه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته که درته دروغ ووایم چې ما دا نخپله شاعري نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما دَ ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به يې وُو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - د پښتو ادب یې خراب کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته راوړل غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې "ولې مغموم صیب دې ځوانئ دربانده داسې ستړې پښتې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې ښغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوڅې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ، یو خوا ته دَ مخالفینو سټغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم او دَ غزل مطلع به مې اوویېله چې ....

ـــ یو تړی غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو نخوړشي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې والوزولې او ماله به ئې دومره شاباسې راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې سټغې خبرې به را نه هېرې شوې۔ دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او صباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېزونه درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټو هال په سر اخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ـــ ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعرې سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې په سوچ کولو نه مجبوره وي بس چې شعر واوري او یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته ورسي او هلته ځان له ځای پیدا کړي - زړه ته او راتاو خپله نشم کولی - زړه د بهوسو لاندې او به نه شم بوتلی زړه کنجلکه شعر ونه نشم لیکلی - زړه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما د غه صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلی وم - محترم مولانا عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې نه مغموم جانه چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زړه یې د هلکانو جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم ».... ما ورته وے چې سمه شاعري څنګه وي راته یې وے چې « ستا شاعري کښې تشبې شوندې - خالونه او لوپټې وي » .. ما ورته وې چې مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په خپله مخه او زه خفه د تکبر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زه سټیج ته او ختم نو مولانا صیب راته اووے چې څه کنه مغموم جانه څه لوپټې موپټې وا لوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بیا به ډیرې لوېښتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د زړه دا پریشانۍ مزه کسه
د تورو سترګو حیرانۍ مزه کسه
هرې توبې پسې ګناه کوه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولاناصیب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کسه

درې شعرونو په اورېدو سټوډنټانو حسب عادت ډېر واه واه اوکړل او مولاناصیب هم مُسکے غوندې شو او سرئې اوخوزولو چې کني ستا خبره رښتیا ده -

نو زما د دې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما هغه اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم خو بیا غلے ایاز داوُدزے راپسې شوے وُ چې مهٔ وېرېږه شاعري دې چاپ کړه - اوس هغه د نن نه دېرش کاله مخوا وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله کړي نو د ایازخان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځینو دا اراده وي چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو کلماوې کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و
"مغموم د رومانی شهزاده"
ددې سرخط په لوستو لا زه شېشې ته او دریدم ځینو کړه وړه
مې په کښې او کتل څو خدای شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوستو پخله
زما شعر وته ډېر ستاینلي دي لکه ایاز داوُدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلي په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوستې په ذکر باندې بحث کړے
دے - دوا پرو بیکوالو د ځیلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دواړو ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدای پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ماګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوا خستې نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
ځیلو شعرونو کښې ستاینلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زۀ یې ورته حیران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه
داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه تولې رنګ برنګې لوښې راغونډې
کړې - د دغه لوښو نه یې ټول ښائسته رنګونه راټول
کړل او دغه پېغلې له یې د لوښو یو اوږد پړونے جوړ
کړو - هغې یې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه یې
دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول
ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زۀ د حُسن په لټون پسې چین ماچین ته نۀ یم تلے - زۀ
د دنګو د نګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نۀ یم تلے - ما
خو د خپل کلي پېغله ستائیلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ
پېغله - او ثبوت یې زما دا شعر دے چې -

څۀ خو بانه کړه په دېوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زۀ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر یې
خوښ شو - په دې شعر کښې ما نۀ د بدخشان د پېغلې ذکر
کړے دے او نۀ مې په کښې د ثمرقند حسن ستائیلے دے نو
بیا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُو - ځکه
چې د هغۀ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې
مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او دېوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې ډېرتو ځوا کچه کورونه یاد کړي دي - کچه کوڅې مې ښائسته ښکلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښائسته ښکلي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کواهټ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎ د خپل ښار شنا هغه خاوړینې کوڅې
دَ کهکشان نه خدائے کو ښې ښکارېدې

زهٔ دا دعویٰ نهٔ کوم چې زما شاعري ګني دَ شاعرۍ دَ فن ټول تقاضې پوره کوي یا دَ شاعرۍ دَ اُصولو په تله تکې په تکې برابره ده دَ خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یُې راته معلومه دي - خو سره دَ دې معلوماتو ما دَ خپلو شعرونو ته دد غه کمزورو دَ لرې کولو ځا مخا کوشش نهٔ دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته دَ رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے کهٔ دغه خبره دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو دَ کمزورو باوجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله یُې "دَ ډېر ښهٔ په" الفاظو داد ګیرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو رونړو خپله شاعري سره دَ خپلو ډېرو فني کمزورو دَ "توره اوربل توره کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده -

خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ - ۸ - ۲۰۰۰ ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شارې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څښي په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور ځونه په ځونه
دشمنۍ دي چې ځوړېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دے
زوئ دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانيت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سيمه
يو تالان دے يو يرغل دے

لويه خدايه لويه خدايه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړي

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیا څښېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څومره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لنډې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګو که څه پوه شوم
چې دې سترګو و بڼو چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو ټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغموم وا خله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمۍ لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته ریله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
نو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مېن یم زه
نوره قصه به درته بیا کوم

ددې دنیا څو ځکه بدې شم چې
خیره سپینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا ګانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سر شوې
زه څو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس به محفل کښې شمعه بله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دي منم

ستا قینچ مکېږ او ګل وریته خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا به شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رنها ورځې تیَرې دي منم

دا ناصحان یُې تېر ایستلې نهُ شي
دَ مغموم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانۍ شوې

ولې به د ستورو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې یې آسانۍ شوې

تکې تورې شپې رو تنهایی زما
ما وے جوړې آسانۍ دي خوګرانۍ شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانۍ شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کېنې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مسکا شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کېنې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَوم
لاره په کتو په اندیښنو تېرَوم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَوم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَوم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دي په توبو تېرَوم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَوم

پېغلې آئينې ته په خندا ګښې اووه
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَوم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَوي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدايږو ځوېدې شي

د بیاتون په تنهایو کښې چې رایادشي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې راڅشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
چې لټا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښږه لاردې کښي له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ايره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته خو زړه هسې په خوله ښه کړم
کني څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبو ته نيت خراب شه
د تسبې به بيا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائېګو که خفه يم
خو دې سترګو ته دې ډېر بېګا کچه کړم

مېکده و ته خو به مړ وايه ناصحه
کني ياده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې ږيرې سالمه پاتې کيږي
کې پو انونه به زړه ټول ريخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته تېښتندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ړو مېښے د زړه ونه غوټۍ او خاندې مسکۍ شي

شمعه ماته کوري ژاړي او زه شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د الفت کودره شاړ شي د الفت کودره وران شي
زلمیتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې که ستا د غاړې هار شي په دې طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کمکو کښې څوک کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په لیمو کښې څوک کېږي

هغه وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدای ګوچې ګران شي
مایوسي چې شي را ځغلېږي هم وصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوېشو باندې چې پېغلو سپین پړونې را په سر کړل
د زلمو ټېږه نظر جوړ لوېشو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېر بد و شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اې! ګاونو یوې پېغلې داسې وې چې بس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخۍ ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر يو شوري ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدائيګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اوواېه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تېرې هم د تېرو نه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېنې ایښنودو دپاره ګلې
څو تنکي کلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپین نظر ئې راله نه کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

څېر دے نه کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو روښکي څو نه دي سېلابونه راسره دي

مغموم یوا ځې نه دے فکر مه کوه ملګري
که ته نه راسره نه ئې ستا یادونه راسره دي

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګې د چا مینې په یو کښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې ځاله ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم تړي په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مینه نه وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ګلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوکوري مُسکې شي
کله کله چې غصّه شي سره پڅې شي

ستا ښاغلي اوپېغلتوب ته چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله ځینې شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې یې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت ئې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانې شپې پرېدې شي

يو د نګين غونډې غزل ترې خدائیګو جوړ شي
بېچې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

بېچې خبره د مطلب ځنې لــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

تل کښې چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زهٔ نن بدگمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د رنګینۍ مې دَ خیالونو یو په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالی دې چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
ګڼ هواتونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغې شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم دَ پيازيبو دَ شرنګا سره
يا دَ مستو پيغلو دَ خندا ســـره

نشته خدايګو هيڅ نشته زما سره
لا يم خوشحالي خندا دَ تا ســـره

يو ځل زما زړه دا سې درزيږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وا خله اے مغمومه د خوانۍ مزې
روستو به بيا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شومغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائېګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا خو توبې ته برابر نهٔ يمه
لا خو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا خو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شين خالې اووېل
هرې ادا کښې قيامتونه لرم

مرګيه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنيا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دې ګورئ نادانۍ زما

ماتې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړۀ خو اے رېباره دومره پوے شو
جوړې آبادئ وېرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دې حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا د پېغلو په ګمڅو کښې اوسم

ستا د پنزېب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسويلې شوم اسويلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې راغورې شوې را اوبدې شوې
دا بېدارې شولې ټېپې او ورځې لا ړلې اوږدې شوې

دا کوې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور ئې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه خوانه خوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه رو ستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشے اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنے شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدائے خیر دے چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تولې حوصلې مې ېې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملا حکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې یې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ټینګندې کړم
ته به یې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانۍ رښتوې
خدایه تولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدایږګو غمونه راله نور راکوي

و پم چې په زلفو کېنې دې پټ شمه زهٔ
دا سې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې دَ زړهٔ ځونبه کولے نهٔ شي
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا دَ ځوړو ځوړو ځېرو لو ګے
راله په ځوږ زړګي تهکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا د پاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټے غونډې خندا د پاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلي
پاتې يو څو شو د صبا د پاره

دا زه منم چې لېونے يمه خو
يم لېونے څه مُدّعا د پاره

ستا د خندا په انتظار دي ګني
کلی تيارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحئ په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانئ مې راپسې شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يُې
سرې لمبې ئې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو ورچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څو مره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

نباڼۍ دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبىٰ خبرې

زهٔ څو د ستورو سره تل کوم
ستا د نيايښت او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شمېرم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايځلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغے ماښام د ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې څپلۍ واعظ ته بخښم
راغے ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره روکړل
خدائیګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو ئې چې نا قلاره کړمه
خدائیګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د روربل تیرې منمه ګلې
دا پریشانۍ په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا ئې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلي روښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نور ژړېږمه زه
غم د بېلتون کښې به کړېږمه زه

څهٔ خو بانه کړه په دیوال ورګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارنج هسې زېړېږمه زه

په حقیقت د دې دنیا پوه شمه
چې ادیرې سره تېرېږمه زه

مخ دې راواړه وه دیدا کړه ګلې
د زلفو ښیو کښې دې ویرېږمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله ژړېږي څه مُسکي ځونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ ځونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅي ځونه دي

ځکه خو زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردي ځونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزوري ځونه دي

هسې به ژاړي لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېوني ځونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

77

د نجے او ښکلي مې ځلیږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلیږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې تو کیږد لے وي اغزو کښې

اے ناصحه کۀ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپیدا شي میکدو کښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخیږي
زړه ګلونه یې چې ایښنولي وي لمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوي ځېر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغزو کښې

اراده مې د ورتللو ده نن ورځمه
برکت مې دې خداے وراچوي په تلو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکې نشي
راشي پسرلے څو رنګینې نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو ښکلې نه شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونې نه شي

دا د غیرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې خوره چاته ټوله نه شي

ما وایه څه ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نه شي

نشي تسلّي د نا قلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکې نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې ئې د پېغلونه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شوې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تېرې روښانه نه شوې
مغموم که روښانه ديوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېوني دې هلته دېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېرَوم

زړهٔ مې دے ژوندے روا را دې مې هم ژوندی
نورې لوبې تندې په ژوندونه تېرَوم

هم ستا تصوّر را شي راله خوب را ولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نشهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځواني په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

83

بېلتانهٔ کېنېږي څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر یو څیز تور بلا شي

کله کله تصور کېنېږي دا له را شي!
را ته او ګوري مُسکی شي په خندا شي

تصور دَ لوېښتې چې دا له را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کېنېږي دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوښتې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو رودهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينۍ ښکاري
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور پکښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څېرې ګرېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګینۍ د لوپټې به دې سېوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تیږه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شو

په ګرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وو اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکاریږے
ماته ستا سترګې میکدې ښکاریږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بیګاه
ستورې وړې وړې ډیوې ښکاریږي

د څوږ رښنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رڼکو ښې ښکاریږي

چې ستا دَ تللو ساعت رانغ کړې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکاریږي

تهٔ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکاریږي

هرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زړه يمه روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تالې وو
دلته ځنګېږم زړه د الفت په ګواره کښې

يو پسرلے څه چې پسرلو کښې خدائيګو نشته
دومره رنګينئ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شي او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ته لې مې غوپه کړې د شرابو يو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائ شوي خدايه زړه ورته حيران يم
دومره چې پر غمونه دې وړه غوندې سينه کښې

بس دے دا نيمګړي ارمانونه به راټول کړم
چې به مزارونه کړم د زړه په اديره کښې

نن که چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي د يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوئ شي
ډېر دي لېوني دغه وراسته ميکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مايوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ رانه سروتمکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلې نشو
په ده دتهو مې ژړلې نشو

زړهٔ د ګناه نه ویرېږي مه څکه
څاڅکې شراب مې هم څکلې نشو

ماوې چې تا نه به څهٔ سوال کوُمه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلې نشو

زما د زړهٔ د تسلّۍ دپاره
دا رقیبان دي لږ شړلې نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کوره
دا پتنګان مې هم زغملې نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوی دي خو
دَ رقیبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې ګُلې
دَ آسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه یې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوږے
چې یو پوټې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښهٔ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

94

هغې له هم ځوڼۍ دَ لیلیٰ ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے جوړ تریخ دے خو ترسکون دې راکړو

خدایه ! اول دې زۀ مئېن کړمه او
بیا دَ فراق دا شوانخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
داسې خبرې راته بيا مکوه

زړګیه نن خو په آرام يې کنه
پرېښده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولی شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسې قیصې ورته ته بیا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو څۀ غم نۀ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نۀ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غم څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څۀ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زۀ به ځان هېرَوم
خدائیګو جهان نۀ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اوسېلي زما شعرونه د نې اوښکې قافیه شي

یو نری غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړې زما اوښکو دنیا اوکړه
دا ذره چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدائږګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غلط په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسي چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د زړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُټېشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړ دے
چې غټې نه ټسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې یې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دوړې غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسويلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوهے شوم اِيله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وتړل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا ېکو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نه شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګُنجې کړلو
د لته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدای سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختې مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه را ته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

ټو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس د ځوانۍ شي کنه

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې رارواني شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به چې ښه شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
راسې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
د پتنګان دلې دلې شي کنه

را ځه ماښام د ډېرو ستورو سره
او سحر به تېرې تنهايي شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تانه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځاے شي څرېکي څرېکي
چې را په یاد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشیر

که هر څو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به یې زړه نه یو ساعت له هم تله وځي
نو مغموم دې له خپل خدایه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کړه زړه
غم خو څوکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حېران یم چې دا زړه مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د رورېل دا پر پښانۍ مزه که
د تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کومه
څو مره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

څو ځله ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا يمه زه

سپينه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئين خدائيګو په تا يمه زه

د خپل پردي خندا به څه کړمه زه
خپله خپل ځان پورې خندا يمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو که اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زه به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې اېښې دې ته که ګمڅو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتله یو زلزله وه، ستا راتله څو یو قیامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وې چې محفل نه څه وختې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو که ستا وعده رښتیا وې په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شې څه لږې بل څوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نه وائې چې په خوله به لاس اېږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړه کې مې څه چل او شي نو زړه پوئې شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

✸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په میخانو کښې لټوم
د سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته یې ستا په سر چغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زه خو حیران یم چې دې زړه له یې نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زهٔ درته یادومه ځکه
نوې وعدهٔ دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو دَ مستۍ نه نهٔ څکم
ورکه ځوانۍ دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نهٔ رباب وي ګُلې
بیا دې دَ زړهٔ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غوندې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غوندې ښکارې

دېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غوندې ښکارې

نشته دے خوشبوئي چورې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غوندې ښکارې

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غوندې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه را ته څه ګرانه غوندې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښهٔ دے د انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچې اوُ سکېزونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
ښهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبىٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لید لے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
راپیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلے نشم
غم د بېلتون کښې ژغملے نشم

د بدنامۍ وېره دې ما سره ده
ګني څه زه درته کتلے نشم

زه چې د سوال سره عادت نه يم
ځکه خو تا نه څه غوښتلے نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړم
خپله خپل غم خو زياتولے نشم

د شوګيرو په ګواهۍ کښې ګلي
د آسمان ستوري را بيللے نشم

که غم دې غر وي هم خوشحاله يم خو
سپکه وينا دې زه اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوار اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خو ښتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خیر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره ځځنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه شېخه
ځوانه ځوانۍ په مُصلو تېره شوه

څوک د معصوم د حاله څه خبر شو
چې یې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالي مي قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مي قسم
هره ګهړۍ لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مي قسم
د لیونو نه بدتر حال دے زما

چې سېرلي کښې تهول ماحول سرور سرور شي
ما تول بیا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

عشقي نظر دَ زړهٔ په سر وېشتلې
دَ کوږ او سم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه څیره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي دَ اديرې باندې مې څهٔ دي

هېڅ به نهٔ وايم دَ مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دې راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دې راځه

بیا د پسرلي څه اوازې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دې راځه

راشه چې ښاست درته زه او ستا یم
خدایګو آیینې ټولې ړندې دې راځه

نن که زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دې راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوپټې چې راله   ورا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
راپېدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خيال په دنيا کښې دَ سپوږمۍ سره تُوجنی)

په شين آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نيمګړې پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې لېونتوب مې قسم

چې دَ بېلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهايۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړهٔ تهٔ مشغولا غوندې وې
ځکه چې تهٔ مې دَ ليلىٰ غوندې وې

تهٔ به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بيا به ښکاره شوې مسېدونکې غوندې
دَ دې دُنيا نه شرمېدونکې غوندې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدا ایګلو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایي او شوګیو ملګرې

نن ته اوده شه چې تېرې تېرې شي
دا تېرې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي ښه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي ښه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
ددې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړهٔ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
یو ټسکے زړهٔ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته گورے   زهٔ ناقلاره یمه
نه چې نا اُمیده گورے   زهٔ دَ بهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند   زهٔ دَ خندا واخلم
څوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیاکښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دپردروند وي نو هم پېتے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سیرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوب زړګي يو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ټول ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګُلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم دَ ساز او هم سُرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې

نه صرف نشه نهٔ دې، دې ګڅه ګڅه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې

سهرې ته کتے نشي دې دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته دَ بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څپرد صابر په سر نخوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خوئندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې
څو مره په ارمان ستا د واده د سر سهروته وو
څو مره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحوته وو
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به يې بيان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دواړه لاسونه به روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي
دا دواړه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته يې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

پیکے او پیشکش : عبد الله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
او څوړې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټيټه شي کږه شي په کږه کښې بيا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکوچکو شي
وار د رڼه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوړکه نری ملا دې لکه لخته ده
لخته تری هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نزدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهي ساتګو نه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پسنن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختکو مزکې ته خطاب

اې د اغزو او د ګلونو مزکې
د کانړو تېږو توروغرونو مزکې

اې د همت د خزانو ميرمنې
د شجاعت د سپاهيونو مزکې

د پښتو مورې د پښتونه ډکې
د خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اې د چمن اې د ګلشن خاورې
اې د ختکو د وطن خاورې

اې د غيرت د افسانو ميرمنې
د خوشحال خان د مضبوط تن خاورې

د غيرت مورې د غيرت نه ډکې
اې د ختکو د عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازيان داسې تورزن راوړي

چې اباسين کښې ئې سيلاب راوستو
ښارو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ورې دَ غيرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَس په تا ښېښي ايښي دي
تا دَ شفقت نه په سينې ايښي دي

خټک زلمي تا باندې سر ايښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځيگر ايښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږ مه زهٔ
کهٔ تپوس کوم گنهگار دېږ مه زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روڼې تږې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library